

12.9

FREDAGSSERIEN 1

Musikhuset kl. 19.00

Hannu Lintu, dirigent

Sandrine Piau, sopran

Topi Lehtipuu, tenor

Nathan Berg, baryton

Musikhusets Kör, instud. **Christopher Bell** och **Tapani Länsiö**

Joseph Haydn: Skapelsen

100 min

DEL I

Prelude. The Representation of Chaos

1. *In the beginning God created Heaven and Earth*

2. *Now vanished by the holy beams*

3. *And God made the firmament*

4. *The marv'lous work beholds amazed/*

The glorious hierarchy of heav'n

5. *And God said let the waters*

6. *Rolling in foaming billows*

7. *And God said, Let all the earth bring forth grass*

8. *Now robed in cool refreshing green*

9. *And the Heavenly host proclaimed the third day*

10. *Awake the harp*

11. *And God said: Let there be lights in the firmament of heaven*

12. *In splendour bright is rising now/the sun*

13. *The heavens are telling the glory of God*

PAUS 20 min

DEL II

- 14. And God said: Let the waters bring forth in plenty*
- 15. On mighty wings the eagle proudly soars aloft*
- 16. And God created great whales.*
- 17. And the angels struck their immortal harps.*
- 18. In fairest raiment*
- 19. The Lord is great in his might*
- 20. And God said: Let earth bring forth the living creature*
- 21. At once Earth opens her womb*
- 22. Now shines heaven in the brightest glory*
- 23. And God created Man*
- 24. In native worth and honor clad*
- 25. And God saw every thing*
- 26. The great work is complete*
- 27. All look up to thee, O Lord*
- 28. Fulfilled at last the great work*

DEL III

- 29. In rosy mantle appears*
- 30. By thy goodness, O bounteous Lord*
- 31. Our first duty we have now performed*
- 32. Sweet companion, at thy side*
- 33. O happy pair, and ever happy henceforth*
- 34. Sing the Lord, ye voices all*

Paus kl. 19.50. Konserten slutar ca kl. 21.30.
Sänds direkt på Yle Radio 1 och webben (yle.fi/rso)

JOSEPH HAYDN (1732–1809): SKAPELSEN

Mot slutet av sommaren 1795 återvände Haydn till Wien från sin andra Englandsresa. Den avslutade och kulminerade hans karriär som symfoniker. Nu hade han kunnat dra sig tillbaka till en välförtjänt vila på sina lagrar. Över sextio år gammal tog han sats på nytt och lanserade en sista hisnande skaparperiod som blev höjdpunkten inom hans vokalmusik. Då tillkom bland annat de två stora oratorierna *Skapelsen* och *Årstiderna* samt ett antal ståtliga mässor.

Med sig från London hade Haydn ett oratorielibretto på engelska. Det sades att librettot ursprungligen var avsett för självaste Händel, som emellertid hade lämnat det otonsatt. Texten bygger på Bibelns skapelseberättelse, John Miltons epos *Paradise Lost* och vissa körsccener även på Psaltaren.

Skapelsen är indelad i tre huvuddelar, av vilka den första och den andra delen förtäljer skapelseberättelsens sex första dagar. I början av var och en av delarna finns ett recitativ, varefter händelserna beskrivs på varierande vis i olika musikaliska nummer (recitativ, arior, duetter, terzetter och körsccener).

I den första delen skapar Gud himlen, jorden och grönskan. Det börjar med den berömda beskrivningen av kaoset som med sina spända harmonier och crescendoeffekter måste ha väckt oro hos de första lyssnarna. Lika slående är också ögonblicket då ljuset annonseras i strålände C-dur. På den punkten

följde Haydn van Swietens förslag för detta textavsnitt: "Mörkret kunde försvinna gradvis i en körsccen men det måste förbli tillräckligt mörkt för att en plötslig övergång till ljus skall göra full effekt. *And there was light* (Och ljuset blev till) skall sägas en enda gång." Ett annat härligt ljusfenomen är den finstämda orkestrala beskrivningen av solens uppgång före Uriels recitativ *In splendour bright*. Delen avslutas med en solistterzett och kör *The heavens are telling the glory of God* som kulminerar i festlig kontrapunkt.

I andra delen kommer djuren med och dem beskriver Haydn med recitativ och arior för solisterna och ett flertal deskriptiva orkestereffekter. I Uriels recitativ *And God created Man* och i arian *In native worth and honor clad* kommer även människan med. Denna aria är det sista avsnittet i Skapelsen som Haydn själv fick höra. I maj 1809 sjöng en soldat ur de franska ockupationstrupperna den för honom som en hyllning bara några veckor före hans död. Delens slutkör *Fulfilled at last the great work* firar det fullbordade skapelseverket.

Ett klart orkesteravsnitt leder över till det första recitativet i den tredje och sista delen. Den har en friare utformning än de föregående och koncentrerar sig på den sjunde dagen, på de två första människorna Adam (bass/baryton) och Eva (sopran) och deras liv i paradiset före syndafallet. De har två oerhört vackra duetter, den första av dem med kör. Verket slutar med en kör som prisar Guds makt.

Kimmo Korhonen (sammandrag)

HANNU LINTU

Hösten 2013 tillträdde Hannu Lintu som Radions symfoniorkesters åttonde chefsdirigent. Lintu fortsätter därmed sitt mångåriga och framgångsrika samarbete med RSO.

Hannu Lintu har studerat i dirigentklassen vid Sibelius-Akademien för Jorma Panula, Eri Klas och Ilja Musin. Lintu kompletterade sin utbildning bl.a. vid sommarakademien i Siena för Myung Whun Chung. Han vann Den nordiska dirigenttävlingen 1994 och utexaminerades från Sibelius-Akademien våren 1996.

Tidigare har Lintu varit chefsdirigent och konstnärlig ledare för Tammerfors filharmoniska orkester och Helsingborgs symfoniorkester, chefsdirigent för Åbo stadsorkester och förste gästdirigent för irländska RTÉ National Symphony Orchestra. Lintu samarbetar också regelbundet med kammarorkestern Avanti! och år 2005 var han konstnärlig ledare för orkesterns sommarfestival i Borgå. Lintu har gjort inspelningar för skivbolagen Ondine, Alba, Naxos, Ricordi, Claves, Hyperion och Danacord. Ett av hans stora kommande projekt är kompletta inspelningar av Mozarts pianokonsert med Angela Hewitt samt Enescus symfonier. Framledes kommer Lintu och RSO att göra en hel del inspelningar med mångsidig repertoar.

Förutom de främsta inhemska orkestrarna har Lintu dirigerat bl.a. radioorkestrarna i Berlin, Paris, Frankfurt, Stuttgart, Amsterdam och Madrid samt ett flertal orkestrar i Nord- och Sydamerika (bl.a. symfoniorkestrarna

i Toronto, Houston, Baltimore, Cincinnati, Pittsburgh och St Louis samt Los Angeles Philharmonic i Hollywood Bowl), i Asien (Tokyo och Kuala Lumpur) samt i Australien (bl.a. symfonikerna i Sydney och Melbourne). Under säsongen 2012–2013 gästdirigerade Lintu bl.a. Sydney Symphony Orchestra, London Symphony Orchestra, Minnesota Symphony Orchestra, NDR:s symfoniorkester och flera av BBC:s orkestrar.

SANDRINE PIAU

Fransyskan Sandrine Piau har blivit känd som en uppskattad tolk av tidig musik. Hon uppträder regelbundet med toppdirigenter som specialiserat sig på barockmusik: Marc Minkowski, Nikolaus Harnoncourt, Ton Koopman och William Christie.

Piaus operarepertoar omfattar både lyriska roller och barockmusik. På sistone har hon sjungit Cleopatra i Julius Caesar, Pamina i Trollflöjten, Donna Anna i Don Giovanni och titelrollen i Poppeas kröning. Sandrine Piau konserterar också regelbundet i de stora konserthusen. Hon har sjungit bland annat vid musikfestspelen i Salzburg och Covent Garden-festivalen, i Wigmore Hall i London, Musikverein i Wien och Concertgebouw i Amsterdam, samt som solist för såväl Berliner Philharmoniker som Boston Symphony Orchestra.

Sandrine Piau har ett exklusivt skivkontrakt med skivmärket Naïve. Hennes senaste inspelningar heter *Après un rêve* och *Le Triomphe de l'Amour*. Piau fick Franska kulturminis-

teriets höga utmärkelse Chevalier de l'Ordre des Arts et des Lettres år 2006. Därtill valde Victoires de la Musique Classique henne till årets sångerska 2009.

TOPI LEHTIPUU

Topi Lehtipuu har snabbt etablerat sig som en internationellt betydande interpret av barockmusik, nutida musik och som Mozarttenor. Han har samarbetat med uppskattade dirigenter: Sir John Eliot Gardiner, Riccardo Muti, Sir Simon Rattle och Esa-Pekka Salonen. Topi Lehtipuu sjunger regelbundet i bland annat Berlin, Bryssel, Glyndebourne, Helsingfors, London, Paris, Salzburg och Wien. Förutom på de europeiska konsert- och operascenerna har han uppträtt i Japan och Förenta Staterna. Numera ägnar Lehtipuu en stor del av sin tid åt skivinspelningar.

Efter att ha varit ordinarie tenor i Radions Kammarkör debuterade Lehtipuu på Théâtre des Champs-Élysées (Tamino), Vanda Opera (Albert Herring) och operafestivalen i Nyslott. På Nationaloperan var hans första roll Ferrando i *Così fan tutte*. Sedan flyttade Lehtipuu till Paris, där han fortfarande är bosatt.

Lehtipuu har dirigerat ett flertal körer, Suomen Laulu och Hämäläisen Osakunnan Laulajat, samt undervisat vid Sibelius-Akademien. Åren 2004–2010 var han konstnärlig ledare för Jorois musikedagar och sedan år 2010 är Lehtipuu konstnärlig ledare för Åbo Musikfestspel.

NATHAN BERG

Den kanadensiske basbarytonen Nathan Berg är känd för sin omfattande repertoar som omfattar barockmusik, operaroller och även nutida musik. Han uppträder regelbundet med framstående dirigenter som Kurt Masur, Esa-Pekka Salonen, Michael Tilson Thomas och Roger Norrington.

Berg har studerat sång i Kanada, Förenta Staterna, Paris och vid det berömda Guildhall School of Music i London. Nathan Bergs operaroller är bland andra titelrollerna i Mozarts Don Giovanni och Figaros bröllop, Doktorn i Wozzeck och titelrollen i Den flygande holländaren. Därtill sjunger han ofta Händels Messias, Haydns Skapelsen, Dvořáks Stabat Mater och Bachs Matteuspassion som solist med de stora orkestrarna. Berg håller regelbundet romansaftnar och har uppträtt i bland annat Wigmore Hall i London och Lincoln Center i New York.

Berg har spelat in på skiva bland annat Mozarts Requiem och lieder av Othmar Schoeck samt medverkat i DVD-inspelningar av Rossinis Cenerentola och Lullys Armide.

MUSIKHUSETS KÖR

Musikhusets Kör är en symfonisk kör med ca 80 sångare. Den kan vid behov även bilda en manskör eller damkör. Kören samarbetar med alla huvudaktörer i Musikhuset: Helsingfors stadsorkester, Radions symfoniorkester och Sibelius-Akademien. Tapani Länsiö varit körens konstnärlige ledare sedan den grundades.

Körens repertoar består huvudsakligen av symfoniska verk för kör och orkester. Repertoaren planeras på lång sikt tillsammans med Musikhusets huvudaktörer. Körens a cappella-repertoar består av musik skriven för stor kör och även nutida musik. Körens egen a cappella-konsert Hymnernas natt hålls årligen vid tiden för Alla helgons dag i Musikhusets konsertsal.

Kören konserterar åtta till tio gånger om året, huvudsakligen i Musikhuset men även på annat håll. Nästa sommar uppträder kören vid festivalen Orgelnatt och aria i Esbo. Körmedlemmarna är passionerat motiverade amatörsångare.

RADIONS SYMFONIORKESTER

Radions symfoniorkester (RSO) har som sin uppgift att producera och befrämja inhemsk musikkultur. Hannu Lintu tillträdde som orkesterns chefsdirigent hösten 2013. RSO:s hedersdirigenter är Jukka-Pekka Saraste och Sakari Oramo.

Den ursprungliga Radioorkestern grundades år 1927 och bestod då av tio musiker. På 1960-talet utvidgades ensemblen till fulltalig symfoniorkester. RSO:s tidigare chefsdirigenter är Toivo Haapanen, Nils-Eric Fougstedt, Paavo Berglund, Okko Kamu, Leif Segerstam, Jukka-Pekka Saraste och Sakari Oramo.

Utöver de klassisk-romantiska mäs-terverken ingår en hel del nutida musik i RSO:s repertoar. Orkestern uruppför årligen ett flertal egna beställnings-

verk. Till RSO:s uppgifter hör även att spela in all finsk orkestermusik för radions arkiv och lösa in rättigheterna till dessa inspelningar. Under spelåret 2014–2015 uruppför orkestern fyra verk som beställts av Yle. Därtill består programmet bland annat av Strauss färgstarka tondikter, Sjostakovitjs symfonier samt Haydns stora oratorium Skapelsen. Orkestern får även gästspel av bland andra dirigenterna Leonard Slatkin, Kent Nagano, Herbert Blomstedt och Esa-Pekka Salonen, sopranen Karita Mattila, altviolinisten Tabea Zimmermann och pianisten Olli Mustonen.

RSO har spelat in verk av bland andra Ligeti, Eötvös, Nielsen, Hakola, Lindberg, Saariaho, Sallinen, Kaipainen och Kokkonen samt premiärinspelat Launis» opera Aslak Hetta. Orkesters skivinspelningar har fått ett flertal pris: bland annat BBC Music Magazine Award, Prix de l'Académie Charles Cros och MIDEM Classical Award. Skivan med violinkonserten och orkesterverk av Ligeti hörde till Editor's Choice i tidskriften Gramophone i februari 2014.

RSO turnerar regelbundet på olika håll i världen. Till höjdpunkterna under säsongen 2013–2014 hörde en framgångsrik konsert under chefsdirigenten Hannu Lintus ledning i Musikverein i Wien som ingick i orkesterns turné i Mellaneuropa. Under spelåret 2014–2015 framträder orkestern och Hannu Lintu i Stockholm och Moskva samt företar en turné i hemlandet. Med dirigenten Joshua Weilerstein gästspelar RSO vid EBU-festivalen i Bukarest.

RSO:s radiokanal är Yle Radio 1 som radierar alla orkesterns konserter. I all-

mänhet sänds både de inhemska och utländska konserterna direkt. På RSO:s webbsidor (yle.fi/rso) kan konserterna avlyssnas live och ses med hög resolution. En stor del av konserterna televiseras också direkt på Yle Teema.